

EXPUNERE DE MOTIVE

la Legea privind ratificarea Acordului între România și Republica Cehă în domeniul securității sociale, semnat la București la 24 septembrie 2002

La 24 septembrie 2002, a fost semnat, la București, Acordul între România și Republica Cehă în domeniul securității sociale.

În prezent, în domeniul securității sociale, între România și Republica Cehă sunt aplicabile prevederile Convenției între Republica Populară Română și Republica Cehoslovacă privind colaborarea în domeniul problemelor sociale, încheiată la 2 mai 1957, ratificată prin Decretul nr. 430/1957 al Consiliului de Stat și publicată în Buletinul Oficial nr. 30/1957.

Necesitatea redefinirii cadrului juridic bilateral în domeniul securității sociale între cele două state a apărut ca o consecință directă în contextul procesului de aderare atât a României cât și a Republicii Cehe la Uniunea Europeană. Această redefinire are ca scop reglementarea situației lucrătorilor migranți, în sensul eliminării prevederilor discriminatorii bazate pe cetățenie, recunoașterea și totalizarea perioadelor de asigurare, instituirea unei cooperări între autoritățile și instituțiile naționale responsabile cu acordarea prestațiilor, precum și stabilirea modalităților de efectuare a plăților aferente, în concordanță cu prevederile legislației comunitare în domeniu.

Ministerul Muncii și Afacerilor Sociale din Republica Cehă a propus încheierea unui nou acord în domeniul securității sociale, propunerea părții cehe fiind agreată de partea română, ambele state inițiind ample reforme în domeniul securității sociale.

Încheierea Acordului între România și Republica Cehă în domeniul securității sociale se înscrie în procesul de pregătire a aderării la Uniunea Europeană, respectiv de implementare a Regulamentului (CEE) nr. 1408/71 referitor la aplicarea sistemelor de securitate socială angajaților, lucrătorilor independenți și membrilor familiilor acestora care se deplasează în interiorul comunității și a Regulamentului nr. 574/72 care stabilește modalitatea de aplicare a Regulamentului (CEE) nr. 1408/71.

Regulamentul (CEE) nr. 1408/71 stabilește modalitățile de acordare a prestațiilor în caz de boală, maternitate, invaliditate, limită de vârstă și deces, accidente de muncă și boli profesionale, ajutoare de

deces, șomaj, prestații familiale, prestații pentru copiii aflați în întreținerea titularilor de pensii și orfani.

Principiile fundamentale ale coordonării sistemelor de securitate socială pe care se bazează reglementările menționate anterior sunt:

- aplicarea unei singure legislații;
- egalitatea de tratament;
- menținerea drepturilor obținute (exportul prestațiilor de securitate socială);
- menținerea drepturilor în curs de dobândire (totalizarea perioadelor de asigurare).

Cele două regulamente sunt direct aplicabile după aderarea la Uniunea Europeană. Pe lângă existența cadrului legislativ și instituțional, pregătirea aplicării acestor regulamente se realizează prin încheierea și aplicarea acordurilor bilaterale în domeniul securității sociale, pe baza principiilor reglementărilor comunitare.

Acordul între România și Republica Cehă privind securitatea socială respectă principiile fundamentale ale coordonării sistemelor de securitate socială.

De asemenea, Acordul constituie o transpunere a prevederilor Cartei Sociale Europene Revizuite a Consiliului Europei, ratificată prin Legea nr. 74/1999, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 193 din 4 mai 1999, care prevede la articolul 12 – Dreptul la securitate socială – faptul că, în vederea exercitării efective a dreptului la securitate socială, părțile se angajează să ia măsuri, prin încheierea de acorduri bilaterale sau multilaterale corespunzătoare sau prin alte mijloace și sub rezerva condițiilor stipulate în aceste acorduri, pentru a asigura:

a) egalitatea de tratament între cetățenii fiecărei părți și cetățenii celorlalte părți, în ceea ce privește drepturile de securitate socială, inclusiv păstrarea avantajelor acordate de legislațiile de securitate socială, indiferent de deplasările pe care persoanele protejate le-ar putea efectua între teritoriile părților;

b) acordarea, menținerea și restabilirea drepturilor de securitate socială prin mijloace precum totalizarea perioadelor de asigurare sau de angajare, îndeplinite conform legislației fiecăreia dintre părți.

Acordul reglementează acordarea prestațiilor de securitate socială în caz de boală și maternitate, bătrânețe, deces, accidente de muncă și boli profesionale, șomaj.

Acordul se va aplica tuturor persoanelor care au fost sau nu supuse legislației uneia sau ambelor State contractante, precum și urmașilor și membrilor de familie, în măsura în care drepturile acestora sunt derivate din calitatea de urmaș sau membru de familie.

Este prevăzută egalitatea de tratament a tuturor persoanelor cu cetățenii proprii, precum și posibilitatea exportului prestațiilor de securitate socială, cu excepția celor de șomaj și a alocațiilor pentru copii.

Pentru acordarea prestațiilor are loc totalizarea perioadelor de asigurare realizate conform legislațiilor ambelor state.

Acordul stabilește drept principiu general ca persoana care desfășoară o activitate remunerată pe teritoriul unui Stat contractant să fie supusă numai legislației aceluși stat, existând excepții pentru lucrătorii detașați, personalul întreprinderilor de transport internațional, echipajul navelor, funcționarii publici și membrii misiunilor diplomatice.

În caz de urgență, prestațiile în natură, pentru boală și maternitate, sunt acordate de către instituția celui alt Stat contractant conform legislației pe care o aplică, cheltuielile pentru acordarea prestațiilor medicale fiind rambursate de către instituția competentă. După depășirea situației de urgență este posibilă acordarea prestațiilor medicale cu acordul instituției competente. Pensionarii primesc prestațiile de la instituția locului de domiciliu.

Pentru calculul prestațiilor de invaliditate, bătrânețe și urmaș se folosește principiul pro rata temporis, acordarea părții de prestație proporțională cu perioada de asigurare realizată conform legislației fiecărui Stat contractant.

Ajutorul de deces se acordă conform legislației fiecărui Stat contractant. În cazul în care există dreptul conform legislației ambelor State contractante, acesta se acordă conform legislației statului în care a survenit decesul, iar dacă decesul nu a survenit pe teritoriul nici uneia din părți, de către instituția unde persoana a fost asigurată ultima dată înaintea decesului.

Prestațiile în caz de șomaj vor fi acordate de instituția competentă, luând în considerare, dacă este necesar, perioadele de asigurare realizate conform legislației celui alt Stat contractant. La stabilirea cuantumului prestațiilor de șomaj se vor lua în considerare numai veniturile realizate în statul în care se acordă prestațiile, iar dacă acestea nu există, salariul minim prevăzut de legislația acestui stat.

Alocațiile pentru copii vor fi acordate conform legislației fiecărui stat, iar în cazul în care există dreptul la aceste prestații în ambele state, acestea se vor acorda conform legislației statului unde copilul are domiciliul.

Autoritățile competente vor stabili modalitățile de aplicare a Acordului printr-un Aranjament Administrativ.

Acordul stabilește aplicarea prevederilor legislației unui stat referitoare la scutirea integrală sau parțială de taxe de timbru, taxe consulare sau administrative pentru toate documentele prezentate pentru aplicarea Acordului, conform legislației celui alt stat contractant.

Totodată, este stabilită o procedură de recunoaștere a hotărârilor cu titlu executoriu ale unei instanțe judecătorești a unui Stat contractant cu privire la contribuțiile de securitate socială pe teritoriul celuilalt Stat contractant.

Plata prestațiilor poate fi efectuată în moneda Statului contractant a cărei instituție competentă acordă prestațiile. Plățile în celălalt Stat contractant se vor efectua în valută liber convertibilă.

Acordul este încheiat pe o perioadă nedeterminată, cu posibilitatea denunțării, înlocuind, de la intrarea sa în vigoare, Convenția dintre Republica Populară Română și Republica Cehoslovacă privind cooperarea în domeniul problemelor sociale, încheiată la Praga la 2 mai 1957.

Față de cele prezentate mai sus, Parlamentul României a adoptat Legea privind ratificarea Acordului între România și Republica Cehă în domeniul securității sociale, semnat la București la 24 septembrie 2002.